

Geodezija – predavanje 8

Karte

SVEUČILIŠTE
JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
U OSIJEKU

JOSIP JURAJ STROSSMAYER
UNIVERSITY OF OSIJEK

Karta

- Karta je umanjen, generaliziran, uvjetno deformiran i objašnjen kartografski prikaz Zemlje, ostalih nebeskih tijela ili nebeskog svoda u ravnini, kao i objekata vezanih s tim površinama.
- Geografska karta je matematički određen, generaliziran prikaz u ravnini položaja, stanja i ovisnosti različitih prirodnih i društvenih pojava na površini Zemlje, izabranih u skladu s namjenom karte.
- Osnovna podjela prema mjerilu:
 1. plan,
 2. karta.

Karta

1. Plan je kartografski prikaz najkrupnijeg mjerila koji služi:
 - u katastarske svrhe (katastarski plan),
 - za opću orijentaciju u gradu (plan grada),
 - kretanje broda po luci (lučki plan).
- Na katastarskom planu su ucrtane katastarske čestice (parcele) tj. granice prava vlasništva. Kopija kat. plana (isječak plana) može se dobiti u kat. uredu na zahtjev pojedinca.
- Mjerila katastarskih planova:
 - 1:2000 za područje ekstravilana,
 - 1:1000 za područje intravilana.

Katastarski plan

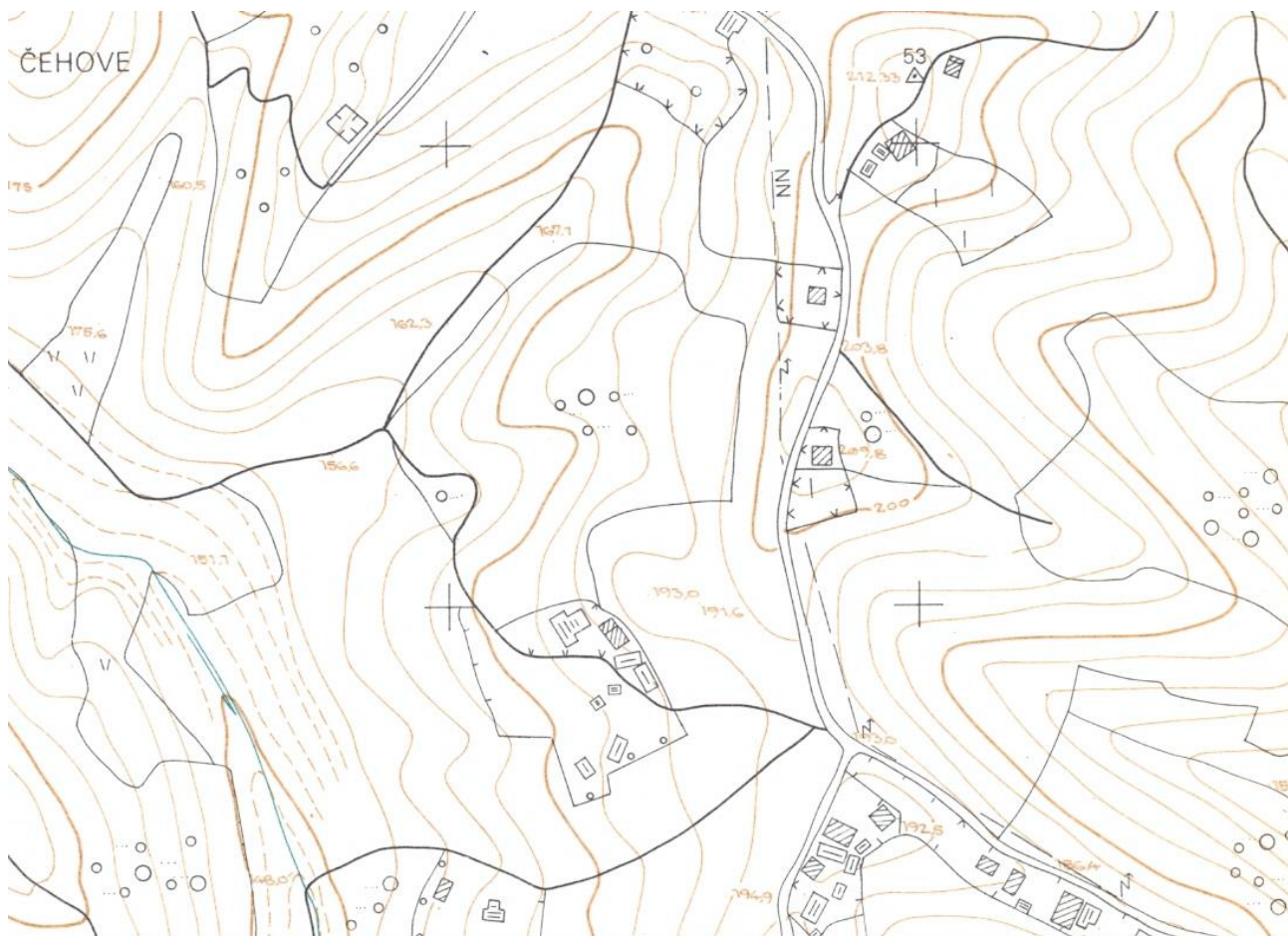

(URL 15)

Karta

2. Karte su kartografski prikazi sitnijeg mjerila (od 1:5000 i sitnije).
 - Hrvatska osnovna karta 1:5000 (HOK) je službena državna karta i izrađivala se od 1954. do 2009. godine (9665 listova).
 - Osnovni izvornik za izradu HOK-a je aerofotogrametrijsko snimanje i štampa se u tri osnovne boje.
 - HOK služi za izradu:
 - idejnih projekata prometnica,
 - urbanističkih i prostornih planova,
 - raznih studija.

Karta HOK 1:5000

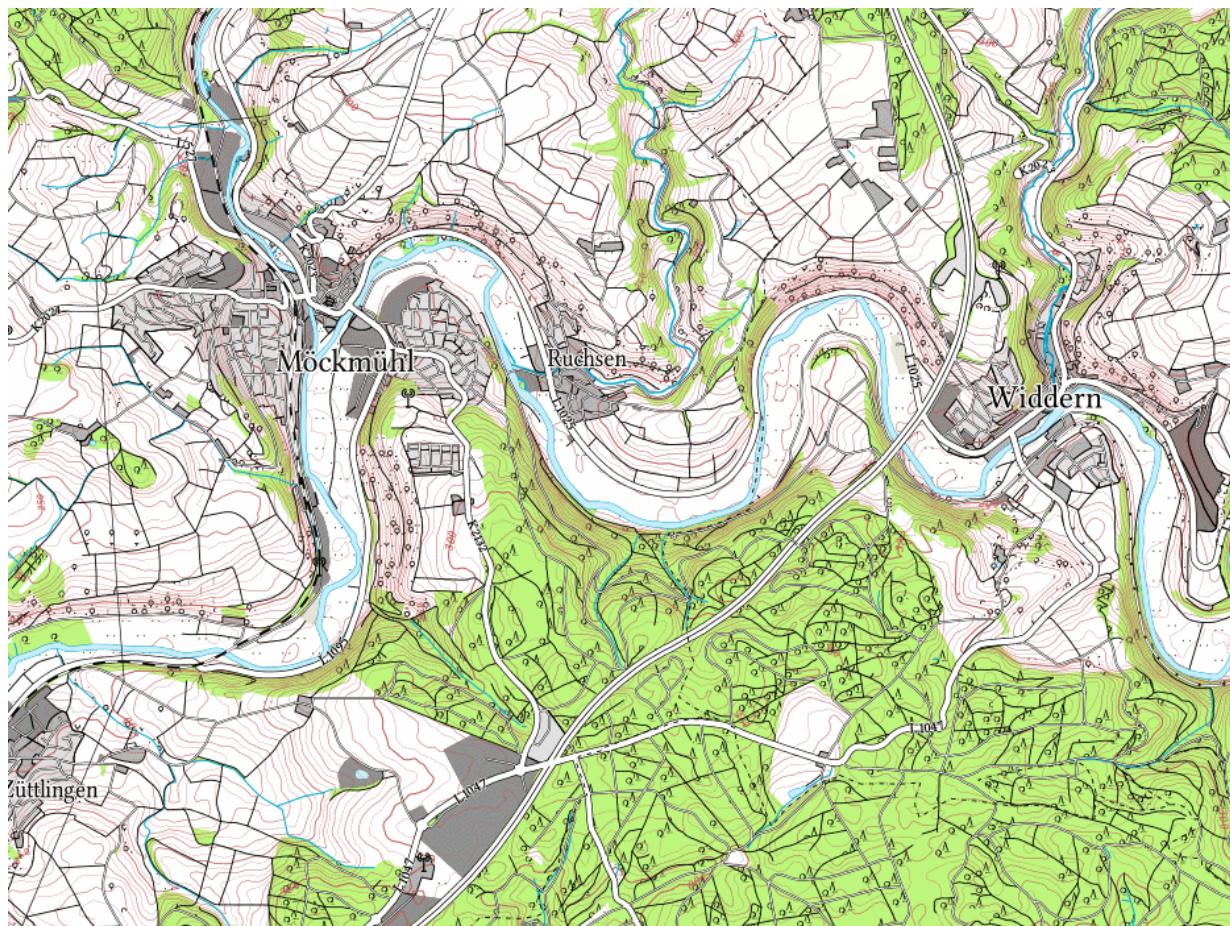

(Lovrić 1988)

Karta

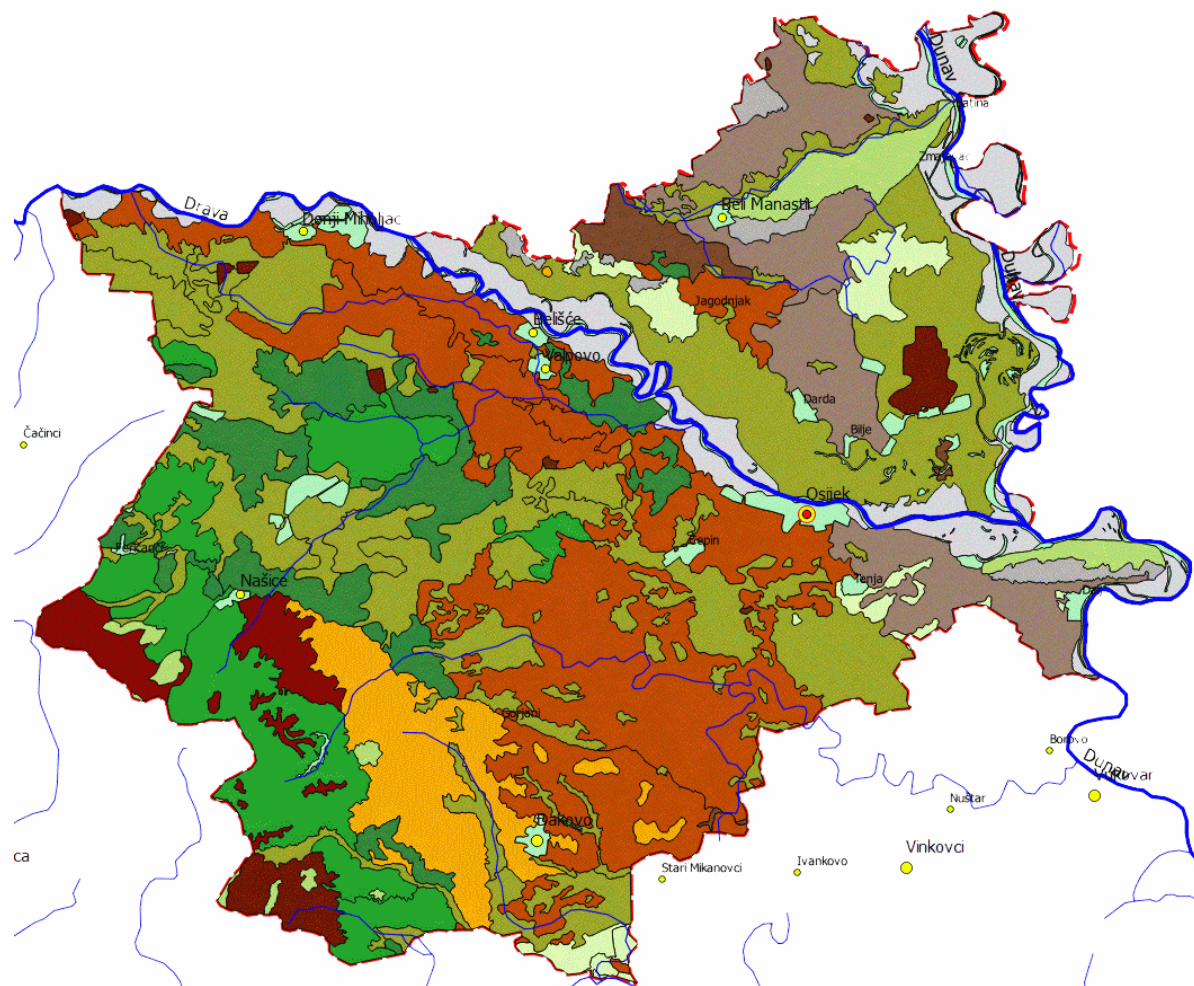
- Topografske karte – svi topografski objekti su prikazani jednakom važnošću.
- Topografske karte se najčešće izrađuju u mjerilima:
 - 1:25000 TK 25,
 - 1:50000 TK 50,
 - 1:100000, TK 100, TK 200, TK 300.
- Topografske karte mogu služiti kao podloga:
 - idejnih projekata prometnica,
 - prostornih studija,
 - u izradi tematskih karata.
- Tematske karte – jedan od objekata je posebno istaknut (npr. geološka karta, autokarta).

Topografska karta

(URL 16)

Tematska karta

(URL 17)

Karta

- Prema obliku karte mogu biti: analogne i digitalne.
- Prema formatu karte mogu biti: zidne (npr. 2A0), stolne (npr. A2, B3) i karte u publikacijama.
- Na topografskim kartama krupnijeg mjerila reljef se prikazuje: izohipsama (slojnicama), kotama, signaturama (kart. znakovima) i crtežom stijena. Za postizanje zornosti prikaza koristi se sjenčenje.
- Na topografskim kartama sitnijeg mjerila (atlasne, školske i sl.) reljef se prikazuje hipsometrijskom skalom boja.
- Na historijskim (starim) kartama reljef se prikazivao šrafama.

Kartografska reprodukcija

- Karte u srednjem vijeku su se umnožavale bakrotiskom (duboki tisak). Ovom metodom je tiskano Bolonjsko izdanje Ptolomejova atlasa iz 1477. godine.
- U 19. stoljeću se pojavljuje kamenotisak ili litografija (plošni tisak). Primjer je “Nacrt grada Zagreba” iz 1898. godine izrađen šestobojnom litografijom.
- Danas se karte umnožavaju offsetnim tiskom koji je izumljen početkom 20. stoljeća. Vojne karte su se počele tiskati offsetom 1927. godine.
- Za umnožavanje karata u manjim serijama koriste se i svjetlotisak, sitotisak(propusni tisak) i diazokopija.

Litografija

(URL 18)

Literatura

- Lovrić, P. (1988): Opća kartografija, Sveučilišna naklada Liber, Zagreb.
- URL 15: Digitalni katastarski plan https://e-uprava.apis-it.hr/zipp/lkone/orig_357766BED63323FC4B83F073943C1EE0.jpg (25.01.2019.).
- URL 16: <https://onmaps.de/news-details/neues-kartenlayout.html> (26.01.2019.).
- URL 17: https://http://pedologija.com.hr/iBaza/Tipovi_tala/index-01.html (26.01.2019.).
- URL 18: <https://i.ebayimg.com/images/g/Qt0AAOSw-jFaK0gZ/s-l1600.jpg> (26.01.2019.).